

گذار ایدمیولوژیک

گذار سلامت

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

دکتر حسین حاتمی
سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰

گذار اپیدمیولوژیک

Epidemiological

transition

گذار سلامت

Health transition

گذار اپیدمیولوژیک

قبلاً تصور می‌شد گذار اپیدمیولوژیک، یعنی **انتقال** از وضعیت با شیوع بالای بیماری‌های عفونی به سمت بیماری‌های مزمن و غیرعفونی، به **صورت یک فرایند یک طرفه** که با غالب بودن شیوع بیماری‌های عفونی، شروع می‌شود و با غالب شدن بیماری‌های غیرمُسری، خاتمه پیدا می‌کند.

بیماری‌های عفونی ← بیماری‌های غیرعفونی

گذار اپیدمیولوژیک

هم اکنون مشخص شده است که این گذار
و تحوّل اپیدمیولوژیک، یک فرایند پیچیده
و پویا و گاهی دوطرفه است .

بیماریهای عفونی ← → بیماریهای غیرعفونی

گذار اپیدمیولوژیک

گذار اپیدمیولوژیک، تنها یک روند انتقالی بیماری‌های عفونی به بیماری‌های غیرعفونی نیست. بلکه با توجه به نوپدیدی، بازپدیدی و ناپدیدی بیماری‌ها بعضی از اوقات حتی معکوس شدن این روند، اتفاق می‌افتد، مثلا نوپدیدی SARS ، آنفلوآنزای پرندگان HIV/AIDS

و COVID-19

گذار

/godAr/

گذار . [گُ] (ا) معبر . ممر: اس گذار ؛ اسب
گذار . گاو گذار . کبک گذار . - بی گذار به آب
زدن ؛ بی احتیاط به کاری قیام کردن . بی فکر
کاری را انجام دادن .

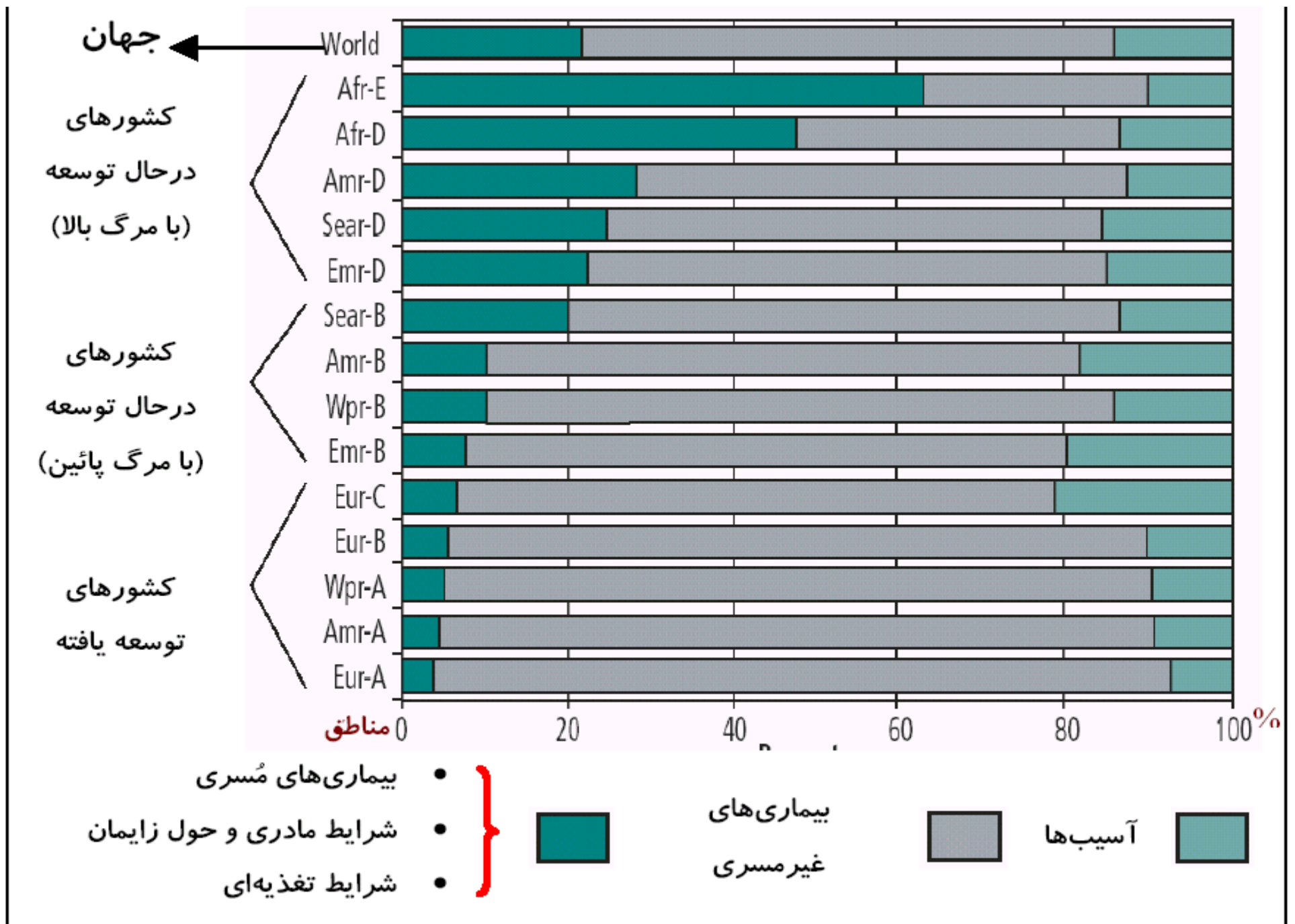
گذار: حرکت هدفدار

گذار: سمت و سو و سیر و سلوک

گذار: جهت و کیفیت

گذار سلامت

به مجموعه تغییرات اپیدمیولوژیک و
دموگرافیک مرتبط با سلامت و بیماری، اصطلاحاً
گذار سلامت (Health transition) گفته
می‌شود.

نمودار ۵ - بار (DALYs) ناشی از بیماری‌ها در بالغین بالاتر از ۱۵ ساله جهان در سال ۲۰۰۲

DALYs = عمر مفید تلف شده

Disability

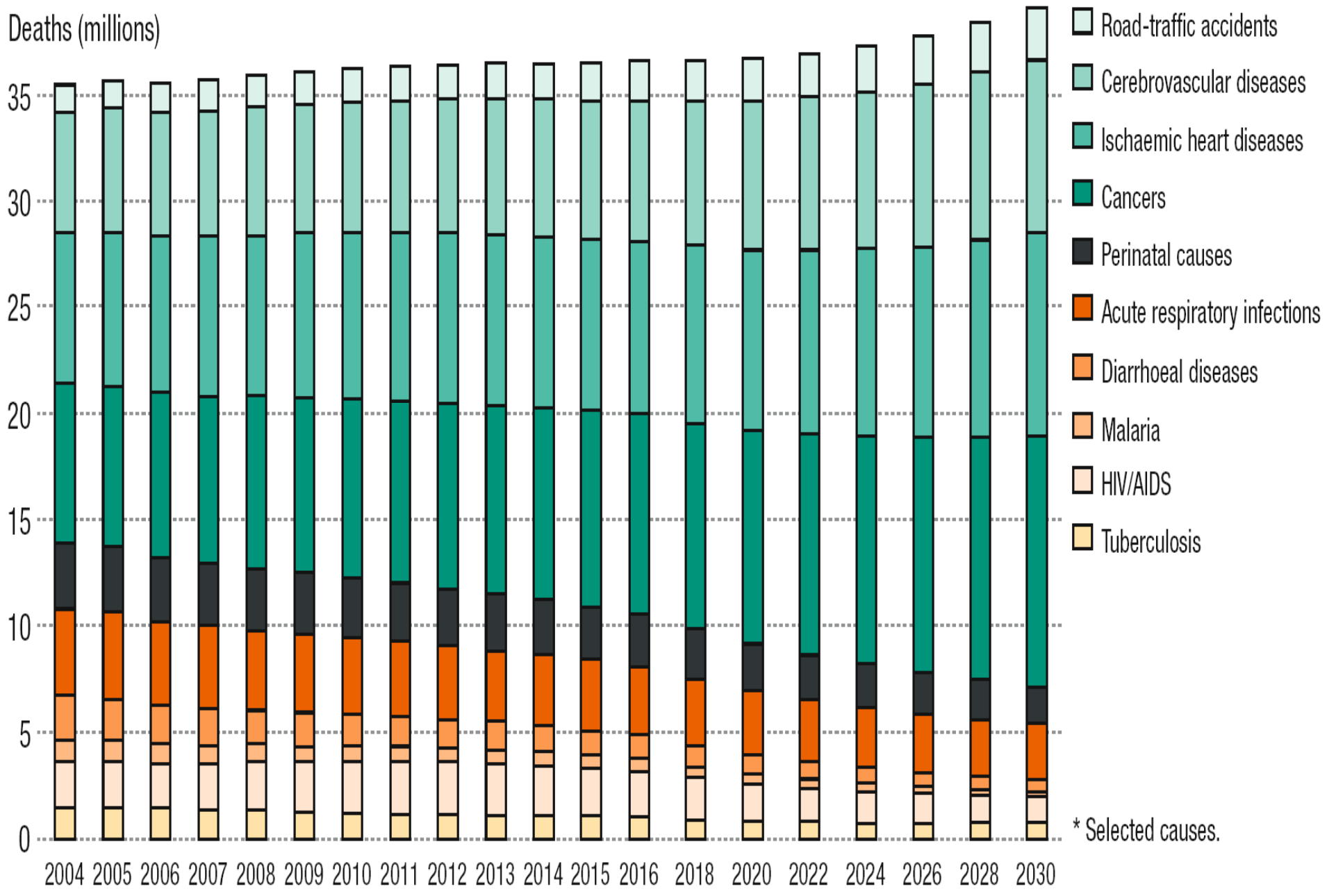
Adjusted

Life

Year

ایام عمر تلف شده

Figure 1.8 The shift towards noncommunicable diseases and accidents as causes of death*

۲ - مقایسه علل مرگ در تهران (سال ۱۳۵۰) و ۱۸ استان کشور (سال ۱۳۸۰)

۱۸ استان در سال ۱۳۸۰ (در ۱۰۰۰۰ نفر)	تهران در سال ۱۳۵۰ (در ۱۰۰۰۰ نفر)	
۴/۷۷	←	۶۲ عفونت‌های حاد دستگاه تنفس
۰/۹۶	←	۴۶ اسهال
۰/۷۶	←	۱۲ مننژیت و آنسفالیت
۱/۲۲	←	۹ توبرکولوز
۰/۰۲	←	۵ سرخک
۰/۰۳	←	۲/۵ کزاز (تمام سنین)
۰	←	۲/۵ آبله
۰/۰۲	←	۱ دیفتری
۱۴۸/۴	←	۴۲ انفارکتوس میوکارد و سکته
۶۹/۲	←	۵۱ حوادث

تأثير نوپديدي، بازپديدي و ناپديدي بيماريها بر گذار اپيدميولوژيك

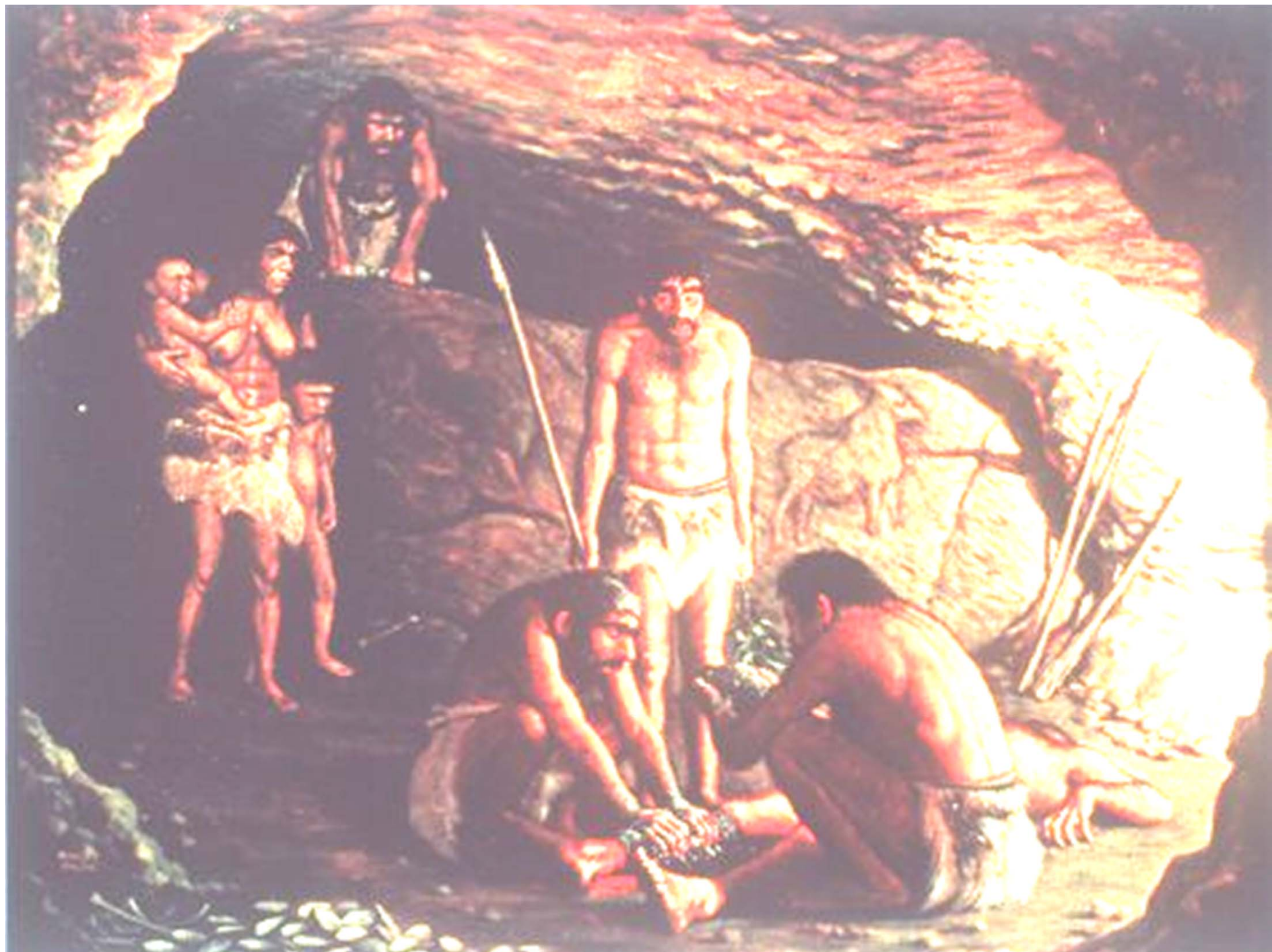

تاریخچه گذار اپیدمیولوژیک

- 1) **The first E. transition**
Neolithic and paleolithic Age
- 2) **The second E. transition**
Industrial Revolution
- 3) **The third E. Transition**
3-4 decade ago

اولین گذار اپیدمیولوژیک دوران پارینه سنگی و نوسنگی

- گیاهخواری، خامخواری ← اکتوپارازیت‌ها
- کوچ گرائی ← توسعه روابط اجتماعی ← همه‌گیری‌ها و سکونت دائمی
- تسلط بر حیوانات ← زئونوزها
- تماس بیشتر با تخم و لارو انگل‌ها ← بیماری‌های گرمی
- افزایش جمعیت ← فقر تغذیه
- اختلاف طبقاتی ← تنوع بیماری‌ها
- توسعه روابط ← همه‌گیری‌ها و جهانگیری‌های مهم

دومین گذار اپیدمیولوژیک

انقلاب صنعتی، اواسط قرن نوزدهم

- بهبود استانداردهای زندگی ← کاهش ابتلاء و مرگ و میر ناشی از بیماری‌های عفونی
- کنترل پاندمی‌های مهم ← بیماری‌های دژنراتیو تصنعی
- افزایش امید به زندگی ← بیماری‌های سالمندان
- امراض ناشی از صنعتی شدن ← (سرطان، دیابت، COPD)
- اختلاف طبقاتی ← تنوع بیماری‌ها

سوّمین گذار اپیدمیولوژیک از چهار دهه قبل تا کنون

کاهش میزان مرگ ناشی از بیماری‌های عفونی
افزایش میزان مرگ ناشی از بیماری‌های مزمن
کاهش مرگ و میر مادران و کودکان

افزایش جمعیت

افزایش امید به زندگی

پیر شدن جمعیت‌ها

بیماری‌های عفونی و مزمن
مرتبط با سالمندی

بهبود استانداردهای زندگی
رعایت موازین بهداشتی
برخورداری از خدمات پزشکی

گذار ایدمیولوژیک

گذار سلامت

هر نفس نو می شود دنیا و ما

بی خبر از نوشدن اندر بقا